

Drumul către (i)rațiune, prin grila emoțională

/ războiul cognitiv din proximitate, din comunitatea locală, de la colțul străzii fizice sau magistralei digitale pe care suntem localizați /

Argument introductiv

CASN din PNL Timiș a dezbătut în ultimele luni mai multe categorii de riscuri și amenințări care sunt resimțite atât la nivel societal, cât și la nivel local sau regional, în contextul unei dinamici de tip „taifun” care este prezentă azi în politica și societatea românească, o mișcare de tip haotic, fără administrare, specifică unei societăți aflate în mijlocul unui război hibrid. Cele mai multe dintre riscurile și amenințările prezente în societatea noastră, proiectate și la nivel local, fac referire la (dis)funcționarea instituțiilor publice și au incidență asupra vieții noastre de zi cu zi, ca cetățeni cu drepturi și îndatoriri constituționale, semi-abandonați vizibil de cupola angrenajului public instituțional.

Echipa din CASN a identificat două seturi de riscuri și amenințări acute, prezente și la nivel național, dar și la nivelul vieții din comunitatea locală. Este vorba despre

- **riscurile și amenințările care derivă din componenta economică a războiului hibrid**, care se exprimă în multe zone și spații sensibile,
- **și riscurile și amenințările care derivă din componenta cognitivă a războiului hibrid**, exprimată prin ideile prezente în societate și conglomerate în tendințe ale opiniei publice.

Pentru componenta economică a războiului hibrid, este evident că volumul de date și diversitatea de domenii reclamă realizarea mai multor analize sectoriale, iar aici este domeniul predilect de intervenție al comisiilor de specialitate care funcționează în organizație, specializate în administrație publică, antreprenoriat, agricultură, transporturi sau educație, ș.a.

Pentru componenta cognitivă a războiului hibrid, vom încerca în acest raport de stare să comentăm mai mulți factori locali vizibili sau mai puțin vizibili, implicați în evoluția acestui fenomen de atac și influențare cognitivă permanentă. În acest fel, vom deschide dezbateră despre „felia” locală a războiului pentru manipularea conștiințelor, care conturează idei în care cred (sau nu) timișorenii, ca parte a războiului hibrid general desfășurat în ansamblul societății românești. Este vorba despre studii cazuistice, ne-exhaustiv listate, care sunt propuse ca puncte de plecare într-o dezbateră mai amplă, necesară pentru a defini orientarea unei politici reformiste, de viitor, conectate principalilor poli de gândire politică europeană.

Utilitatea acestei abordări este conținută chiar în spiritul vremii, al prezentului: dacă nu ne vom depăși orbirea pe care o dovedim în fața valului de atacuri asupra mediului informațional în care ne aflăm, riscăm să fim victime ale curentelor extremiste, ale manipulărilor împotriva civilizației europene și împotriva identității noastre europene, ceea ce va echivala cu schimbarea ireversibilă a civilizației politice la care ținem, majoritatea dintre noi, timișoreni, bănățeni, români europeni, de aici sau relocați în lume.

Titlul acestui raport uzează de o pastişă după titlul unui roman clasic semnat de Jane Austin, în care accentul a fost fixat asupra conduitei personajelor centrale ale povestirii, caracterizate fie de reacții raționale și precaute, fie de reacții emoționale și avântate. Aceste reacții corespundeau propriilor credințe intime și înclinațiilor temperamentale ale personajelor, conturate în idei directive care le orientau conștiințele, ideile-ancore care le aveau despre sine și despre raportarea la ceilalți.

Putem pune la baza acestei demers analitic chiar raportul dintre conduitele raționale și conduitele emoționale, pentru ca să înțelegem fațetele războiului cognitiv. Este necesară, însă, precizarea că în comportamentele actorilor sociali individuali, niciun gest nu este perfect rațional sau perfect emoțional, nici măcar preponderent rațional, ori preponderent emoțional. Conduitele reale sunt simultan derivate atât prin judecată (întotdeauna parțial) rațională și cât și prin evaluare emoțională (căci intervine întotdeauna o „întâlnire” subiectivă cu informațiile de circulație publică).

Fiecare actor individual este parte a mediului comunicațional și, odată ce captează, reține, prelucrează, integrează și transferă apoi informații, date și semnale despre realitatea imediată, le procesează rațional și le interpretează emoțional deopotrivă, o matrice de internalizare personală a realității care conduce la o poziționare viitoare, în comunitate și societate. Această poziționare reunește o totalitate de reacții, opinii, interese, abordări în raport cu toate faptele și subiectele exterioare considerate semnificative, transformând actorul social în actor civic și politic, cu opinii, conduite și comportamente orientate ideologic (adică înclinate către susținerea unui anumit grup de idei și convingeri ideologice, dintre cele prezente și active la un moment dat, ale unor partide sau grupări din axa politică a momentului).

Prin urmare, căutând să evaluăm cum se manifestă războiul cognitiv la firul ierbii, în planul comunității locale, aici timișorene, vom considera un tablou tematic al influențelor recurente în mediul comunicațional de aici, pentru a ilustra cum sunt interpretate rațional și emoțional informațiile cu care publicul interacționează, cele care (dez)orientează mai mult sau mai puțin atitudinile și opțiunile politice.

Pentru sistematizarea acestui tablou tematic al influențelor din mediul comunicațional, vom utiliza ca jalon orientativ raportul despre „[Identitate națională, identitate europeană și provocarea populismului](#)”, redactat și prezentat în iulie 2026 de Grupului de Reflecție Strategică „România în UE”, în care se clarifică sfera conceptuală despre identitatea românească și cea europeană, despre patriotism, suveranism și cetățenie europeană post-națională, și în care se află, la finalul acestui demers, zece recomandări utile pentru evitarea derivelor ultraidentitare (de tip extrema dreaptă). Aceste zece recomandări sunt aplicabile exact în activitatea partidelor politice responsabile și europene. Aceste zece recomandări pot indica și o ordine utilă în sistematizarea tabloului influențelor de distorsionare din mediul comunicațional local. Este vorba despre informații care se grupează într-un ansamblu general de presiuni și seturi de date care influențează publicul, mai ales prin tehnici de falsificare a datelor realității, ansamblu pe care îl denumim război cognitiv.

Așadar, războiul cognitiv, așa cum se manifestă local, la colțul fiecărei străzii fizice sau magistrale digitale pe care ne aflăm ca actori individuali, se manifestă în aceste arii tematice (dar nu numai aici), în care navighează informațiile, dezinformările și manipulările publice, pentru orientarea ideilor-ancoră ale fiecăruia dintre actorii comunității:

- **Ce înseamnă buna guvernare?** – iar aici intră toate narațiunile despre administrație versus politică, de ce avem sau nu bani și autonomie să ne organizăm comunitatea și localitatea cum ne dorim, dar și alte teme adiacente.
- **De ce avem inegalități?** – de șanse și de status, între persoane, familii, comunități, cum intervenim, cum ameliorăm, cum ne raportăm la inegalități.
- **Ce este gândirea critică și cum se formează educația civică și politică autentică?** – aici este un loc rezervat dezbaterii despre locul școlii, rolul organizațiilor civice și politice.
- **Manipularea istoriei amplifică riscul manipulării prezentului și viitorului?** – da, manipularea istoriei este un fenomen grosier, prin care sunt vizate ideile-ancore despre prezent și viitor.
- **Ce conține de fapt noțiunea de patriotism?** – odată cu necesara clarificare se pot aduce multe exemple despre false simboluri și etichete patriotice.
- **Cum limităm extremismul?** – și dacă avem nevoie să înțelegem un determinant psihologic individual ca premisă pentru îmbrățișarea extremismului.
- **Cum ne protejăm spațiul informațional ca bun comun?** – cu o largă dezbateră despre mass-media, social-media, influenceri reali și falși profeți.
- **Ce înseamnă resursele noastre naturale pentru proiectul de viitor, în corul european?** – cu exemple despre cum se manipulează dezbateră despre atuurile și resursele locale.
- **Care este cu adevărat puterea simbolică a Timișoarei / regiunii Banat în Europa?** – o discuție aplicată despre interculturalitate și mobilitate europeană.
- **Ce loc avem în viitorul Europei, o uniune mai unită, federativă, puternică în plan geopolitic?** – o temă care ține loc de corolar, care grupează argumente pentru narațiunea pro-europeană și respinge tentativele centrifuge și autonomiste.

Vom traversa aceste zece arii tematice, indicând exemplificativ canale de informare și campanii ori cazuri reale ce descriu desfășurarea războiului cognitiv, pentru a pătrunde în realitatea imediată a riscurilor și amenințărilor prezente în comunitate. Răspunsurile pe care le vom lista, sau cazurile exemplificative pe care le vom identifica, ne vor ghida către deschiderea unui răspuns cât mai clar la întrebarea esențială la care societatea românească așteaptă astăzi răspuns: **ce înseamnă reforma reală, proces aflat în mijlocul dezbaterilor din societate?** Ceea ce vom exemplifica în continuare nu reprezintă decât un pachet de start, prime studii cazuistice, puncte de plecare într-o dezbateră mai amplă, necesară pentru a defini orientarea unei politici reformiste, de viitor, o politică ce trebuie să fie conectată la politica europeană.

De precizat că acest tip de război cognitiv nu este îndreptat în mod particular către timișoreni sau bănățeni, nici măcar către români, ci către europeni în ansamblu, ca societate post-națională paneuropeană (o resursă media ilustrativă în dezbateră despre războiul hibrid și component sa cognitive se află în [episodul 3](#) din seria podcastului „Controverse”). El se desfășoară la scară internațională și vizează impulsivitatea curentelor de gândire și atitudine anti-UE, fiind un mod de desfășurare a ofensivei împotriva democrațiilor liberale, un mod de atac hibrid specific operatorilor statali din statele cu regimuri sultaniste sau chiar oligarhiilor din regimurile autoritariste, printre care se află și Federația Rusă.

Deși este internațional, războiul cognitiv are componente locale, chiar în comunitatea noastră.

Studii de caz, exemplificări și contexte relevante pentru războiului cognitiv

1. Ce înseamnă buna guvernare, mai ales în comunitatea locală?

TEMĂ: Confuzia unei separări nete între administrație și politică:

- Promovată de mai mulți politicieni locali, aflați pe o parte sau alta a baricadei (cu dublu rol politic și administrativ, ori numai rol în administrație, ori cu rol strict politic);
- Falsa disociere încalcă un principiu simplu: tot ceea ce este în sfera publică formează un ansamblu coerent, o scenă deschisă, iar politicienii din partide sau din afara partidelor sunt concurenți prin idei și programe politice ce își găsesc implementare administrativă;
- Exemplu: dezbaterile despre competență în administrație / versus numiri sau selecții politice pe posturi și racolări politice: de ce avem nevoie de un primar racolat de la un alt partid, cât timp el este considerat bun administrator? Pentru că nu funcționează această delimitare și separare, între administrație și politică, tocmai pentru că rolurile majore administrative sunt alese politic;
- Pentru buna guvernare, regionalizarea este o temă importantă, care nu va avea un răspuns al societății fără ca partidele să-și assume negocia de asumare a rolurilor descentralizate, pe principiul subsidiarității.

„Dacă un guvern central controlează totul și face o greșală, acea greșală se extinde la toate nivelurile. Însă, în sistemul nostru, o greșală făcută de autorități locale afectează doar acea unitate teritorial administrativă.”

TEMĂ: De ce este necesară reforma administrativă și care este legătura cu bugetele locale și buna guvernare:

- Cine spune că nu se poate face reformă, se gândește la politica de tip vechi, în care administrația nu are legătură cu indicatorii de performanță.
- Odată ce introducem acești indicatori, totul se schimbă.
- Acești indicatori nu sunt teoretici, sunt practici, vizibili, cuantificabili.

„24% din localități nu-și pot plăti nici salariile și funcționează pe subvenții. 30% din localități au sub 2000 de locuitori. Reforma administrativă?”

2. Cum reacționăm la inegalități?

TEMĂ: Un marker de statut, care semnalizează diferențierile de status economic și patrimonial, este vizibil în subiectul ceasurilor de lux ale politicianilor, inclusiv ale aleșilor locali.

- Criticile față de partidele clasice (tradiționale, mainstream), venite din partea societății și consolidate de partidele radical-populiste, privesc multe dintre politicile sociale care au fost promovate fără succes, precum este și cea mai importantă dintre ele, reducerea inegalităților (de șanse în educație, de status economic, de șanse profesionale, de mobilitate și dezvoltare ocupațională).
- Șansele diferite, explicabile prin metoda inferențelor statistice despre mediul familial de proveniență, de grup de apartenență sau rang al comunității (mici rurale sau urbane, mari urbane sau chiar de emigrare), au primit în timp răspunsuri populiste, mai ales din partea PSD (e adevărat, și restul partidelor au recunoscut nevoia de politici de reducere a disparităților și inegalităților). Aceste politici au dat greș pentru că intervențiile nu pot fi punctuale, prin plăți sociale, dar mai ales atunci când decidenții, politicianii sunt etichetați ca ipocriți (diferența dintre viața lor și viața celor pe care pretind că îi reprezintă este frapantă).
- Percepția inegalităților devine principală resursă de alimentare a curentelor extremiste, iar eșecul politicilor de reducere a inegalităților este un factor de risc permanent.

„La aproape două decenii de la aderarea la Uniunea Europeană, România este o economie profund schimbată față de momentul intrării în blocul comunitar. Datele analizate de think tank-ul Rethink arată progrese importante în ceea ce privește nivelul de trai, productivitatea, consumul și reducerea sărăciei, însă evidențiază și vulnerabilități care pot limita dezvoltarea viitoare: deteriorarea situației fiscale, problemele din educație, declinul demografic și dezechilibrele economice. Economistii consultați de „Adevărul” consideră că bilanțul aderării este unul clar pozitiv, dar avertizează că România intră într-o nouă etapă, în care avantajele oferite de integrarea europeană nu mai sunt suficiente fără reforme interne.”

3. Ce este gândirea critică?

TEMĂ: Contextualizarea oricărei afirmații publice și încadrarea în date specifice relevante:

- Unele afirmații pot fi luate ca simple aserțiuni, perfect aliniate cu argumentele și dovezile din realitate.
- Fără contextualizare și încadrare în context, orice afirmație poate fi considerată adevărată, mai ales dacă este acreditată printr-un articol de presă sau postare pe social-media:

„Simpla repetare a unor opinii nu este suficientă pentru a demonstra existența unei operațiuni de influență. Pentru o asemenea concluzie trebuie realizate mai multe analize. NATO recomandă să fie urmărite:

- sincronizarea temporală între conturi;
- similaritatea comportamentului;
- aparitia coordonată pe mai multe platforme;
- relațiile dintre conturi;
- modul în care conturile se amplifică reciproc;
- evoluția unei narațiuni în timp.”

4. Manipularea istoriei introduce riscul manipulării prezentului și viitorului?

TEMĂ: Pachet special și gratuit (evident) cu date (pseudo)științifice despre istoria României

- Am întâlnit des astfel de site-uri și postări pe social-media, cu istorii romanțate despre întâmplări și personaje relevante din istorie: <https://www.facebook.com/sfintiidininchisori>, <https://www.facebook.com/istorielaculcare>, etc.
- Este vorba de site-uri și postări pe social-media, despre întâmplări și personaje cu care cititorii nu s-au intersectat probabil niciodată, ceea ce lasă loc unor interpretări de orice tip.

„Nimic nu este mai puțin predictibil decât istoria, mai ales în regimurile tiranice sau în zonele politice în care se cultivă nostalgia față de regimuri totalitare, de la comunism la fascism.”

5. Ce conține de fapt noțiunea de patriotism?

TEMĂ: „Naționalismul sănătos” vs. patriotismul „bolnav”

- Patriotismul se află în sentimentul de atașament al cetățeanului față de societatea de apartenență și față de statul care îi dă cetățenie actorului social în societate.
- Conflictul major poate să apară când definiția patriotismului este dată unilateral de acest stat sau de actori politici (radicali) din acest stat, moment în care simplul patriotism individual devine o devianță, este privit ca subiectiv și „bolnav” (față de „naționalismul sănătos”).
- Orice confuzie între naționalism și patriotism este toxică. Naționalismul, o expresie etatistă și radicală, este un termen vestust în Europa de astăzi, post-națională și federalistă. Patriotismul se află în conștiința și libertatea cetățeanului, naționalismul este o opțiune ideologică depășită.
- Președintele Dan a ținut să explice intenția din spatele utilizării noțiunii de „naționalism sănătos”, dar explicația nu poate elimina greșeala de a vorbi despre naționalism și confuzia pe care o naște această intenție ciudată – pentru că se presupune că președintele țării este patriot, fără să fie oportun să-și explice patriotismul prin apel la un „naționalism sănătos”.

„Pe chestiunea care a stârnit dezbatere, ce înseamnă „naționalism”. Pentru mine, naționalism are un sens foarte juridic sau, dacă vreți, constituțional. Pentru oricine are orice fel de suspiciune poate să spună, în loc de «naționalism», «patriotism». N-am vrut să spun mai mult decât asta, o identitate între tine și țara ta și pe care să o exprimi cu decență în spațiul public”, a afirmat șeful statului.

6. Cum limităm extremismul?

TEMĂ: Invităm sau nu politicienii radical-populiști în guvernare?

- Sunt mai multe opinii, diferite, ascunse sub poziții oficiale fixe, care se referă toate la nevoia de a menține cordonul sanitar care izolează extremiștii de ceilalți actori politici, pentru alianțele de guvernare.
- Asta nu ajută decât la creșterea mobilizării electoratului care susține partidele extremiste.
- Studiu de caz: mesajul eurodeputatului liberal Gh. Falcă:

„E foarte bine ca și AUR să ajungă la guvernare, pentru că imaginea astăzi în România este că AUR are soluții, pentru foarte mulți oameni AUR are această imagine că este un partid de soluții. E un partid care are un anumit sprijin din exteriorul României, pentru mine de la est, din Rusia. Vreau să știți că nu este singurul partid din Europa care are sprijin din Rusia”. (...) Întrebat de ce ar fi foarte bine ca AUR, un partid cu sprijin din Rusia, să ajungă la putere, Gheorghe Falcă a răspuns: „Eu cred că este momentul să beneficiem, între ghilimele, de cunoștințele lor și să vadă electoratul lor adevărata valoare a acestui partid”.

TEMĂ: atenție la ascensiunea discursului extremist în vocile unor foști sau actuali politicieni mainstream!

- Determinanții personali de ordin psihologic îi încurajează pe unii politicieni să îmbrățișeze argumente ale extremismului populist, specific partidelor extremiste.
- În multe situații apare utilizarea falselor dihotomii dintre progresism și trumpism, sau sorosism și magaism, produce angajarea unor opoziții radicale, fără conținut real.

„Anunțul desființării Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională USAID prin comasarea cu Departamentul de Stat și acuzațiile despre legăturile acestei agenții cu Fundația Soros au resuscitat la marile televiziuni vechile conspirații.”

7. Cum ne protejăm spațiul informațional ca bun comun?

TEMĂ: Spațiul mass-media din Timișoara cuprinde peste 35 de canale, majoritatea cu prezență și în online

- Din cele peste 35 de prezențe mass-media locale, unele sunt tradiționale, respectând normele eticii jurnalistice, altele sunt tot vechi, însă cu tot mai puține repere ale codului etic al jurnalismului profesional. Plus foarte multe prezențe online create pentru a induce mesaje speculative și pentru a distorsiona spațiul public cu mesaje false. Practica neasumării articolelor de presă este una dezvoltată în presa online din Timișoara, care poate fi comparată cu existența unei proprietăți fără certificat de carte funciară sau a unui text literar fără autor. Se regăsesc în acest spațiu de expresie inclusiv publicații care clonează website-uri din alte județe, iar aici, în plan local, reprezintă doar o prezență de tip „santinelă” (unul dintre jurnalele online din Cluj a fost clonat și pentru Timiș). Faptul că densitatea mesajelor publice s-a multiplicat semnificativ prin social-media nu ne poate conduce la acceptarea pseudo-presei (exemplele sunt abundente).
- Un caz special din peisajul (pseudo)preseii este cel al presi de mare audiență care devine vehicol de tracțiune media angrenat pentru susținerea mesajelor unui partid, vestitul ziar de partid (camuflat în spatele unui cap de ziar independent). Avem și aici mai multe exemple locale. Cazul este semnificativ pentru starea de degradare la care a ajuns presa locală, care funcționează uneori strict comercial, într-o relație de angajare pentru unul sau altul dintre principalii politicieni ai momentului, fără nicio legătură cu sericiul public al corectei informări.
- Noi cazuri de presă marginală, neoriginală: <https://timisoarapress.ro/> sau <https://stiritimisoara.ro/>

TEMĂ: Libertatea presei și curățenia spațiului informațional ca bun public

- Automatizarea cu roboți AI, preluarea știrilor fără indicarea surselor (metoda copy-paste din presă), preluarea imaginilor video și fotografiilor fără copywriting, trunchierea datelor și interpretarea insidioasă a mesajelor, dar și multe alte metode de inducere a manipulărilor și dezinformărilor ocupă din plin spațiul public, iar știrile autentice și care răspund serviciului public al jurnalismului (a informa și a dezbate onest) sunt inundate în acest vacarm. Fiecare actor social individual este propriul său agent uman de curățenie a spațiului comunicațional în care se află. Este și o datorie civică (și chiar politică) să ne formăm reflexul de a identifica unde este granița dintre adevăr și minciună.

„Acum condamnăm presa în bloc. „Presă mincinoasă” este o formulă care vine direct de la Hitler. Dușmanul unei dictaturi este presa independentă. Este foarte simplu să o discreditezi: spui că minte, că jurnaliștii sunt plătiți, că au interese. Cred că suntem într-o fază extrem de periculoasă și poate că filmul trebuie revăzut și prin grila asta.(...) Există acest bagaj al unei societăți care a ieșit de sub un clopot de propagandă, după care am avut presă liberă a doua zi, dar apoi a intervenit lumea online. Eu cred că asta nu se va mai repara, pentru că, în lumea online, granița dintre ce e verificabil, ce e jurnalism, ce nu e jurnalism, manipulare, influencereală, minciună făcută cu AI aproape că nu mai poți să o discerni. Oamenii se lasă păcăliți de bunăvoie, vor să creadă în ceva, deși și ei știu că nu e chiar adevărat. E mai mult o problemă de cult, religie, vor să creadă în ceva. Dacă ești în cultul lui Florin, crezi ce zice Florin. Orice ți-ar arăta. Chiar dacă îl vezi în fundul gol, e împăratul.”

TEMĂ: Noul val de microtargetare de tip Cambridge Analytica

- A apărut o nouă formă de colectare abuzivă de date personale, prin intermediul aplicației de comunicare internă cu membrii de partid AUR.
- Cu ajutorul unor permisiuni din codul Platformei AUR, partidul și-a construit o infrastructură digitală capabilă să colecteze un volum de date personale fără precedent pentru politica românească. Și să mobilizeze sute de mii de oameni.
- Chiar și atunci când userii acceptă prin bifarea acceptului pentru termenii și condițiile aplicației, o prevedere care presupune utilizare abuzivă a datelor de localizare nu este legală. Acceptul dat pentru termenii și condițiile unei aplicații nu „legalizează” orice ilegalitate înscrisă aici.

„Problema apare când datele de localizare sunt corelate cu alte informații despre utilizatori, spune pentru Snoop un expert în tehnologia informației. „Riscul devine serios dacă datele sunt folosite pentru profilare politică foarte detaliată, mesaje țintite pentru grupuri diferite, presiune asupra membrilor, identificarea preferințelor politice, cu posibilitatea influențării și mobilizării țintite a alegătorilor în funcție de geolocalizare”, explică specialistul, care a dorit, având în vedere sensibilitatea subiectului, să nu apară cu nume și prenume. Un număr de telefon asociat unei informații despre localizarea utilizatorului poate transforma o bază de date cu membri și simpatizanți într-o hartă geografică a electoratului, spun și alți experți consultați de Snoop. Și nici nu e nevoie ca telefonul să transmită permanent coordonate GPS.”

8. Ce înseamnă resursele noastre naturale pentru proiectul de viitor, în corul european?

TEMĂ: Rețeaua expaților timișoreni

- Fără să avem cu adevărat o bogăție proprie naturală care să ne diferențieze (în afară de energia geotermală de mare adâncime, pe care are în vedere să o exploreze administrația locală, după anunțurile prealabile date), centrul universitar timișorean deține însă o resursă relațională distinctă: mii de expați foarte bine calificați, amplasați în toate țările Europei, mulți dintre ei cu cariere de top în cercetare, educație, administrație sau antreprenariat.
- Realizarea conexiunilor cu această component umană din smart-diapora ne poate facilita vizibilitatea ca centru urban regional, mai ales prin firme joint-ventures între cele ale antreprenorilor timișoreni expați și cei din mediul de afaceri local.
- Merită să depășim un mit al reîntoarcerii românilor acasă și al pachetului de avantaje pe care comunitatea ar fi chemată să-l ofere pentru a atrage fenomenul reîntoarcerii. În schimb, cu mulți expați timișoreni bine amplasați în Europa, comunitatea noastră poate stabili un cadru de conexiuni cu mare potențial. Exemplul antreprenoarei Paula Petcu, originară din Timișoara, educată și formată aici, consacrată în Danemarca, poate fi ilustrativ.

„Paula Petcu, fondatoarea Interhuman AI, inclusă în top 100 de femei în tehnologie din Europa”

9. Care este cu adevărat puterea simbolică a Timișoarei / regiunii Banat în Europa?

TEMĂ: Timișoara, deopotrivă balcanică și central-europeană, este cel mai important oraș politic din România

- Fără să avem multe resurse de tradiții culturale sau de istorie europeană, comunitatea timișoreană are avantajul situării la granița dintre Europa centrală și Balcanii de Vest, un loc special, caracterizat printr-o multiplă influență, din patru puncte cardinale.
- De aici, rezultă un conglomerat de conexiuni pentru mobilitate, comerț, schimburi inter-culturale, dar și de servicii turistice și ale industriei ospitalității. Mai mult, Timișoara este un pol de dezvoltare regional prin centrele de cercetare și dezvoltare universitare, ale companiilor internaționale și ale start-up-urilor susținute de UE.
- Acest pol de dezvoltare este pus în valoare de simbolistica politică unică a Orașului Revoluției de la 1989, care transferă peste ani un nivel de încredere în democrația liberală și libertatea politică a cetățenilor de aici. Dincolo de orice, liberalismul european este în Timișoara acasă, la fel ca în cele mai importante capitale ale Europei. Timișoara este sinonimă cu libertatea de exprimare și drepturile cetățenești europene, care sunt împreună foarte bine reprezentate în simbolul Timișoarei libere, iar în această dimensiune, Timișoara este cel mai important oraș politic al României. Responsabilitatea evitării tendințelor de manipulare, dezinformare și implicare în circuite de date cu fakenews este aici a tuturor timișorenilor, mai ales cei care sunt militanți civici și politici.

10. Ce loc avem în viitorul Europei, o uniune mai unită, federativă, puternică în plan geopolitic?

TEMĂ: Euro-scepticismul, răzbunarea revizionistă a purtătorilor de cicatrici

- Există un fapt dovedit, concret și imposibil de falsificat: venitul mediu al românilor a crescut în 20 de ani de la aderarea în UE de cca 3 ori (de la 300 la 900 euro), cu un total atras în buget net (profit net rezultat între plăți și venituri între Ro și UE) de aproximativ 72,38 miliarde de euro (sume totale primite în fonduri absorbite de peste 108,28 miliarde de euro, iar contribuția României prin cotizații plătite de aproximativ 35,90 miliarde de euro). Această creșterea netă a prosperității este negată printr-o mitologie radical-naționalistă ilogică – pentru că apartenența națională la o organizare supra-statală europeană ne oferă dezvoltare socială, ne este favorabilă, fără să existe niciun argument împotriva UE. Răzbunarea revizionistă de tip extremist nationalist euro-sceptic provine din blocajul unor traume transgeneraționale care basculează în temeri paranoide față de alți europeni sau față de decidenți aflați în instituții europene. În plus, anxietățile euro-sceptice și conduitele extremiste corelează cu un nivel ridicat de frustrare personală, identificată mai ales în zonele marcate de pungi ale sărăciei și educației precare.

„În spatele opțiunilor de vot din ultimii ani se ascund realități dure: muncă precară, venituri nesigure și sentimentul de abandon. Atunci când politicienii vin cu discursuri simple la probleme complexe și cu empatie aparentă („Vă înțeleg, vă văd lacrimile”), electoratul din cele „patru Români” (de la marile orașe la ruralul mic) reacționează.”

Rezumat intermediar, în loc de concluzii

1. Buna guvernare presupune o simetrie între comunicarea politică și acțiunea administrativă.
2. Percepția inegalităților devine principală resursă de alimentare a curentelor extremiste, iar eșecul politicilor de reducere a inegalităților este un factor de risc permanent.
3. Gândirea critică înseamnă contextualizarea oricărei afirmații publice și încadrarea în date specifice relevante.
4. Circumspecția merită îndreptată spre sursele speciale și gratuite (evident) cu date (pseudo)științifice despre istoria României.
5. Patriotismul se află în conștiința și libertatea cetățeanului, naționalismul este o opțiune ideologică depășită.
6. Falsele opoziții ideologice dintre progresism și trumpism, sau dintre sorosism și maga, nu fac decât să coboare o pâclă de neînțelegeri și disonanțe cognitive, iar depășirea clișeelelor și etichetelor politice ieftine este o cale firească de normalizare.
7. Faptul că densitatea mesajelor publice s-a multiplicat enorm prin social-media nu ne poate conduce la acceptarea pseudo-presei, a colectării fruduloase a datelor și a tehnicilor de micro-targetare de tip Cambridge Analytica.
8. Merită să depășim un mit al reîntorcerii românilor acasă și, în schimb, având o comunitate de expați timișoreni bine amplasați în Europa, comunitatea noastră poate stabili un cadru de conexiuni cu mare potențial.
9. Timișoara este sinonimă cu libertatea de exprimare și drepturile cetățenești europene, care sunt împreună foarte bine reprezentate în simbolul Timișoarei libere, iar în această dimensiune, Timișoara este cel mai important oraș politic al României.
10. Anxietățile euro-sceptice și conduitele extremiste corelează cu un nivel ridicat de frustrare personală, identificată mai ales în zonele marcate de pungi ale sărăciei și educației precare.

Războiul cognitiv este o autostradă cu un singur sens: golirea minților noastre de orice idei originale, pentru ca de acest vid să poată profita cei care ne trimit pseudo-idei fabricate și frumos ambalate, perfect pregătite pentru ca să le adoptăm ca și cum ar fi dintotdeauna ideile noastre. Suntem pregătiți pentru această confruntare?